

Sygn. akt IV U 273/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 grudnia 2023 roku w Sieradzu

odwołania T. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 19.05.2023 r. nr (...)

w sprawie T. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o zwrot nienależnego świadczenia

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że T. O. nie jest zobowiązany do zwrotu świadczenia za okres od 1 kwietnia 2023 roku do 30 kwietnia 2023 roku.

Sygn. akt IV U 273/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 19.05.2023r., na podstawie art. 138 ust. 1 i 3 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 84 ust. 1 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. zobowiązał T. O., do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1.04.2023 – 30.04.2023 w łącznej kwocie 3.338,94zł. z tytułu: emerytury w kwocie 1716,07zł., dodatku pielęgnacyjnego w kwocie 294,39zł., oraz dodatkowego rocznego świadczenia w kwocie 1328,48zł. wypłaconych Z. D..

W odwołaniu od powyższej decyzji T. O. wnosił o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że nie jest zobowiązany do zwrotu świadczeń za w/w okres. Wskazywał, że przekazane na konto środki, przeznaczył na rozliczenie wydatków związanych z pochówkiem, opłaty, rozliczenia z tytułu zapewnienia opieki i pomocy za życia mamy. Podnosił, że do momentu otrzymania zaskarżonej decyzji, nie miał wiedzy i świadomości, że świadczenia powyższe będą podlegać zwrotowi.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. D. - matka wnioskodawcy, zmarła w dniu 28.03.2023r.; zgon Z. D. został zaewidencjonowany w rejestrze zgonów w systemie ZUS w dniu 30.03.2023r. o godz. 5.05.39.

Z. D. mieszkała sama, była osobą leżącą, praktycznie niechodzącą, chorowała onkologicznie. Odwołujący zatrudniał opiekunkę dla matki. Kilka razy w miesiącu do Z. D. przychodziła pani doktor. Odwołujący z matką byli współwłaścicielami konta w (...), na które ZUS przekazywał emeryturę Z. D.. Termin płatności świadczenia ustalony przez Zakład był z góry i przypadał 1 dnia miesiąca. Matka zawsze mówiła wnioskodawcy, że emerytura, która wpływała na konto na początku miesiąca, dotyczy świadczenia za miesiąc poprzedni. Połowa emerytury Z. D. była zawsze przeznaczana na opiekunkę, opłatę rachunków; duże środki były wydawane na leki. Wnioskodawca był przekonany, że pieniądze, które wpłynęły z ZUS na konto w kwietniu 2023r., dotyczą emerytury matki za marzec, nie miał wiedzy i świadomości, że wypłata emerytury jest płatna z góry, nie miał decyzji emerytalnej matki, nie znał pouczenia zawartego w decyzji. Rodzeństwo wnioskodawcy również było przekonane, że emerytura wypłacona po śmierci matki była należna za miesiąc marzec.

T. O. złożył w ZUS wniosek o zasiłek pogrzebowy w trakcie załatwiania spraw związanych z pochówkiem z zakładem pogrzebowym, tj. 7.04.2023r. Zasiłek został wypłacony 26.04.2023r. i w całości przekazany zakładowi pogrzebowemu, który zgodził się, aby poczekać na wypłatę zasiłku przez ZUS. Na resztę kosztów związanych z pochówkiem, tj. miejsce na cmentarzu, mszę, wnioskodawca złożył się z rodzeństwem. Pieniądze które wpłynęły z ZUS, wnioskodawca przeznaczył na leki, zaległe rachunki, opiekunkę, media i częściowo na pochówek, gdyż zasiłek pogrzebowy nie wystarczył (**wyjaśnienia wnioskodawcy i pełnomocnika ZUS – na nagraniu CD – 00:01:51 – 00:16:15 k. 12/akta sprawy**; kserokopia skróconego aktu zgonu k. 52, wydruk z rejestru zgonów/akta ZUS).

Decyzją z 19.05.2023r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. zobowiązał T. O. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1.04.2023 – 30.04.2023 w łącznej kwocie 3.338,94zł. z tytułu: emerytury w kwocie 1716,07zł., dodatku pielęgnacyjnego w kwocie 294,39zł., oraz dodatkowego rocznego świadczenia w kwocie 1328,48zł. wypłaconych Z. D. na wspólne konto, którego współposiadaczem jest T. O. (decyzja/akta ZUS).

Powyższy niesporny stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. 2022, poz. 504 j.t.), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu tego przepisu uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Zgodnie z art. 138 ust. 3 ustawy, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą, nie można mówić o nienależnie pobranym świadczeniu, gdyż o tym decydujące znaczenie ma świadomość i zamiar ubezpieczonego, który pobrał świadczenie w złej wierze. Wypłacenie świadczenia w sposób, na który nie miała wpływu wina świadczeniobiorcy, nie uzasadnia powstania po stronie osoby ubezpieczonej obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (por. wyrok SA w Szczecinie z 12.04.2018r., III AUa 369/17).

Bezsporne jest, że świadczenie Z. D. przekazane przez ZUS za kwiecień 2023r. było świadczeniem nienależnym, bowiem Z. D. zmarła 28.03.2023r. W realiach niniejszej sprawy, przedmiot sporu sprowadzał się do oceny, czy T. O. jest zobowiązany do zwrotu wypłaconego przez ZUS świadczenia za kwiecień 2023r., na rzecz zmarłej 28.03.2023r. matki, posiadającej wspólne konto bankowe z synem. Wypłata świadczenia przysługującego matce wnioskodawcy za kwiecień 2023r. nastąpiła wprawdzie po śmierci uprawnionej, jednakże brak podstaw do uznania, że wypłata świadczenia nastąpiła w sposób, na który miała wpływ wina świadczeniobiorcy – syna zmarłej. W świetle niekwestionowanych wyjaśnień wnioskodawcy, był przekonany, że pieniądze, które wpłynęły na wspólne konto,

dotyczą emerytury za marzec. Odwołujący nie miał wiedzy, ani świadomości, że wypłata emerytury matki jest płatna z góry, bowiem matka zawsze mówiła, że emerytura, która wpływa na konto na początku miesiąca, dotyczy świadczenia za miesiąc poprzedni. Podnieść także należy, że organ rentowy w dniu 30.03.2023r, posiadał wiedzę o śmierci uprawnionej, co wynika z wydruku z rejestru zgonów w systemie ZUS.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł, jak w sentencji.